

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป : ผลกระทบจากการอพยพเข้าเมืองของชาวกัมพูชามุสลิมต่อความมั่นคงภายในของประเทศไทย

ชาวกัมพูชามุสลิม คือ ชาวกัมพูชาที่นับถือศาสนาอิสลามมีอยู่ประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ คน ในประเทศกัมพูชาคิดเป็นร้อยละ ๓.๕ ของประชากรทั้งหมดของประเทศ ส่วนใหญ่สืบเชื้อสายมาจากแขกจาม แขกมาเลย์ และบางส่วนเป็นคนมุสลิมที่เดินทางมาจากประเทศอินเดีย ในช่วงล่าอาณานิคม ส่วนใหญ่มักอาศัยอยู่ทางภาคกลางและภาคตะวันออกของประเทศกัมพูชา เช่น จ.กัมปงจาม จ.กันดาล จ.กัมปงชนัง และบางส่วนอาศัยอยู่ในจังหวัดชายทะเลทางใต้ของประเทศ เช่น จ.กัมโปต จ.กัมปงโสม และกรุงพระสีหนุ ชาวกัมพูชามุสลิมมีระดับคุณภาพชีวิตที่ค่อนข้างต่ำ ความเป็นอยู่แร้นแค้น รายรับจากการประกอบอาชีพค่อนข้างต่ำมาก และปัจจุบันได้รับการยอมรับในสังคมค่อนข้างน้อย ซึ่งอาจถูกจัดเป็นชนชั้นล่างของประเทศ จึงทำให้ชนกลุ่มนี้มีความต้องการที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และได้รับการยอมรับในสังคมในระดับหนึ่ง ชนกลุ่มนี้จึงตัดสินใจย้ายถิ่นฐานเพื่อไปทำงานยังประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามและมีความต้องการแรงงานสูง เช่น ประเทศมาเลเซียซึ่งเป็นประเทศที่ชาวกัมพูชามุสลิมนิยมเดินทางไปค้าแรงงาน โดยการเดินทางส่วนใหญ่มักใช้การสัญจรทางบก โดยจะติดต่อนายหน้าจัดหางานในการอำนวยความสะดวกในการเดินทาง ซึ่งมีค่าใช้จ่ายประมาณ ๖,๐๐๐ บาท ต่อการเดินทางไปมาเลเซีย ๑ คน ซึ่งจะเป็นค่าใช้จ่ายในการทำหนังสือเดินทาง การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน ค่ารถโดยสารและค่าอาหาร หลังจากชาวกัมพูชามุสลิมเหล่านี้ทำการผ่านแดนมายังประเทศไทยที่บริเวณจุดผ่านแดนถาวร บ.คลองลึก อ.อรัญประเทศ โดยใช้หนังสือเดินทาง (passport) แล้วจะมีนายหน้าชาวไทยพาไปขึ้นรถตู้ที่บริเวณตลาดโรงเกลือ และจะใช้เส้นทางหมายเลข ๓๓ (ถนนสุวรรณศร) - เส้นทางหมายเลข ๓๕๕ (อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว - บ.เขาหินซ้อน อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา) - เส้นทางหมายเลข ๓๐๔ (อ.พนมสารคาม - อ.บางคล้า - อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา) - เส้นทางหมายเลข ๓๑๔ (อ.เมือง - อ.บางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา) - ทางหลวงพิเศษหมายเลข ๙ (มอเตอร์เวย์) - ทางพิเศษเฉลิมมหานคร(ทางด่วน) - เส้นทางหมายเลข ๓๕ (ถนนพระรามที่ ๒) ผ่าน จ.สมุทรสาคร - จ.สมุทรสงคราม - จ.เพชรบุรี - เส้นทางหมายเลข ๔ (ถนนเพชรเกษม) ผ่าน จ.เพชรบุรี

(พักรับประทานอาหารและทำละหมาดที่ร้านอาหารฟารีดา จ.เพชรบุรี) - จ.ประจวบคีรีขันธ์ - จ.ชุมพร - จ.สุราษฎร์ธานี - จ.พัทลุง - จ.สงขลา (พักรับประทานอาหารที่ร้านมุฮัมหมัดมุ ซิฟูด) - จ.ปัตตานี - อ.สุไหงโก-ลก จ.นราธิวาส ซึ่งเป็นจุดผ่านแดน หลังจากนั้นจะเดินทางต่อไปยังประเทศมาเลเซีย โดยมีนายหน้าจัดหาแรงงานมารับที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองฝั่งประเทศมาเลเซีย ระหว่างอยู่ในประเทศมาเลเซียแรงงานชาวกัมพูชาจะต้องขออนุญาตทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งการขออนุญาต ๑ ครั้ง จะสามารถทำงานอยู่ในประเทศมาเลเซียได้ถึง ๖ ปี จากข้อสงสัยเกี่ยวกับยอดของชาวกัมพูชามุสลิมเดินทางเข้าประเทศไทยและเดินทางกลับประเทศกัมพูชาในรอบ ๓ ปีที่ผ่านมาแตกต่างกันมาก กล่าวคือ จำนวนผู้เดินทางเข้าประเทศไทยสูงกว่าประมาณ ๓๐,๐๐๐ คน ในขณะที่จำนวนผู้เดินทางกลับประเทศกัมพูชามีเพียงประมาณ ๒,๐๐๐ คน เรื่องดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

- ในห้วงปี พ.ศ.๒๕๕๒ - พ.ศ.๒๕๕๔ มีชาวกัมพูชามุสลิมเดินทางเข้าประเทศไทย โดยผ่านจุดผ่านแดนถาวร บ.คลองลึก อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว จำนวน ๒๕,๑๕๕ คน

- ในห้วงปี พ.ศ.๒๕๕๒ - พ.ศ.๒๕๕๔ มีชาวกัมพูชามุสลิมเดินทางเข้าประเทศมาเลเซีย ผ่านด่านตรวจคนเข้าเมือง อ.สุไหงโก-ลก จ.นราธิวาส จำนวน ๒๕,๒๘๕ คน (ดังนั้นจะมีเพียง ๑๑๐ คน ตกค้างอยู่ในที่ใดที่หนึ่งของประเทศไทย)

- ในห้วงปี พ.ศ.๒๕๕๒ - พ.ศ.๒๕๕๔ มีชาวกัมพูชามุสลิมเดินทางจากประเทศมาเลเซีย โดยผ่านด่านตรวจคนเข้าเมือง อ.สุไหงโก-ลก จ.นราธิวาส จำนวน ๘,๑๘๘ คน (ดังนั้นจะมี ๒๐,๒๕๓ คน ยังคงอยู่ในประเทศมาเลเซีย เพื่อทำงานต่อทั้งนี้เนื่องจากใบอนุญาตทำงานที่ประเทศมาเลเซียออกให้ จะสามารถอยู่อาศัยในประเทศมาเลเซียได้คราวละ ๖ ปี)

- ในห้วงปี พ.ศ.๒๕๕๒ - พ.ศ.๒๕๕๔ มีชาวกัมพูชามุสลิมเดินทางกลับประเทศกัมพูชา โดยผ่านจุดผ่านแดนถาวร บ.คลองลึก อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว จำนวน ๑,๘๘๘ คน (ดังนั้นจะมี ๖,๕๐๐ คน ที่ยังไม่เดินทางกลับประเทศกัมพูชา ซึ่งอาจลักลอบอยู่ในที่ใดที่หนึ่งของประเทศไทย และในห้วงเวลาเดียวกันมีชาวกัมพูชามุสลิม ๕,๕๘๐ คน ถูกจับกุมในคดีหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย นั้นหมายความว่ายังคงลักลอบอยู่ในประเทศไทยเพียง ๘๒๐ คน)

ดังนั้นในรอบ ๓ ปี (ปี พ.ศ.๒๕๕๒ - พ.ศ.๒๕๕๔) จะมีชาวกัมพูชามุสลิมเพียงประมาณ ๑,๐๐๐ คนที่ตกค้างอยู่ประเทศไทย

จากสถิติการถูกจับกุมในคดีต่างๆในรอบ ๓ ปี (ปี พ.ศ.๒๕๕๒ - พ.ศ.๒๕๕๔) พบว่า ส่วนมากจะถูกจับกุมในคดีการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งมียอดการจับกุมถึงจำนวน ๕,๕๘๐ คน ส่วนความผิดในคดีอื่นๆ เช่น คดียาเสพติด, ก้าวร้าวสงคราม, ฆาตกรรม, และลักทรัพย์ มีบ้างแต่อยู่ในอัตราที่ต่ำมาก สำหรับคดีการก่อการร้ายใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้จนถึงปัจจุบันยังไม่

ปรากฏการจับกุมผู้ต้องหาซึ่งเป็นชาวกัมพูชามุสลิม เพราะส่วนใหญ่จะเป็นชาวมุสลิมในพื้นที่ทั้งหมด จึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมการอพยพย้ายถิ่นฐานของชาวกัมพูชามุสลิมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในของประเทศไทยค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นการกระทำผิดในคดีการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย สำหรับความผิดด้านอื่นๆมีค่อนข้างน้อยและไม่ได้อยู่ในรูปแบบของขบวนการก่ออาชญากรรมข้ามชาติหรือการก่อการร้ายแต่ประการใด

ข้อเสนอแนะ : แนวความคิดในการกำหนดมาตรการควบคุมเกี่ยวกับการเข้าเมืองของชาวกัมพูชามุสลิม

จากบทสรุปของผลกระทบของการอพยพย้ายถิ่นฐานของชาวกัมพูชามุสลิม ต่อความมั่นคงภายในของประเทศไทย ซึ่งเราได้ทราบแล้วว่ายอดเดินทางไปและยอดเดินทางกลับของกลุ่มชนดังกล่าวแตกต่างกัน เพราะมีถึงประมาณร้อยละ ๙๐ ของชาวกัมพูชามุสลิมที่เดินทางทั้งหมดยังคงอาศัยอยู่ในประเทศมาเลเซียเพื่อทำงานต่อ ซึ่งมีเพียงร้อยละ ๑๐ เท่านั้นที่ได้เดินทางผ่านกลับมายังประเทศไทยในจำนวนนี้มีเพียงร้อยละ ๖.๕ เท่านั้นที่เดินทางกลับประเทศกัมพูชา ที่เหลือยังคงลักลอบอยู่ในประเทศไทย ซึ่งบางส่วนก็ได้ถูกจับกุมในคดีต่างๆ ซึ่งส่วนมากจะเป็นความผิดคดีการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และเมื่อพิจารณาสถิติการจับกุมชาวกัมพูชามุสลิมในความผิดด้านต่างๆ (ยกเว้นคดีหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย) ปรากฏว่ามีเพียง ๕๑ คดีเท่านั้น ส่วนใหญ่จะเป็นคดีอาชญากรรมในลักษณะเพียงผู้เสพและมีไว้ครอบครอง ซึ่งมีใช้ลักษณะการกระทำผิดแบบเป็นขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติ จากที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมการอพยพย้ายถิ่นฐานของชาวกัมพูชามุสลิมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในของประเทศไทยค่อนข้างน้อย

ถึงแม้ว่าจากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นจะแสดงให้เห็นว่าการหลบหนีเข้าเมืองของชาวมุสลิมกัมพูชายังไม่กระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศ แต่ก็ได้หมายความว่าในอนาคตกลุ่มคนดังกล่าวจะไม่สร้างปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศดังนั้นจึงควรหาแนวทางในควบคุมให้การลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีจำนวนน้อยที่สุด

ในกลุ่มชาวกัมพูชามุสลิมนั้น การเดินทางผ่านประเทศไทยไปยังประเทศมาเลเซียนั้น จะผ่านกระบวนการและใช้เอกสารหนังสือเดินทาง (passport) ที่ถูกต้องตามกฎหมายซึ่งจะมีนายหน้าจัดหางานช่วยอำนวยความสะดวกและควบคุมการปฏิบัติจนกระทั่งผ่านไปยังประเทศมาเลเซีย ซึ่งจากสถิติที่ปรากฏ ๓ ปี (ปี พ.ศ.๒๕๕๒ - พ.ศ.๒๕๕๔) พบว่ามีเพียง ๑๑๐ คนเท่านั้น ที่ไม่ได้ผ่านแดนไปยังประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยและไม่น่าส่งผลกระทบใดๆมากนัก แต่ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมักจะเกิดขึ้นในช่วงการเดินกลับจากประเทศ

มาเลเซียผ่านประเทศไทยไปยังประเทศกัมพูชา ส่วนใหญ่ชาวกัมพูชามุสลิมจะเดินทางไปไม่ถึงประเทศกัมพูชา แต่กลับลักลอบอยู่ที่ใดที่หนึ่งของประเทศไทย เพื่อค้าแรงงานต่อในประเทศไทย ส่วนหนึ่งเกิดจากไม่มีกระบวนการควบคุมจากนายหน้าจัดหางานเหมือนเช่นช่วงเดินทางไปยังประเทศมาเลเซีย ซึ่งในจุดนี้ก็จะเป็นที่มาของปัญหา ซึ่งเริ่มมาจากการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และอาจลุกลามไปสู่ปัญหาอื่นๆซึ่งกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงภายในของประเทศไทย ดังนั้นการแก้ไขปัญหาก็ต้องเริ่มต้นที่การแก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายให้ได้ก่อน ปัญหาอื่นๆก็จะไม่เกิด ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทางรัฐบาลได้กำหนดบทบาทของหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องของผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอยู่แล้ว มีทั้งหน่วยงานที่กำหนดนโยบายและหน่วยงานที่เป็นผู้ปฏิบัติ โดยมีศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๒ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเป็นหน่วยงานในการประสานงาน อย่างไรก็ตามก็ให้ผู้เขียนขอเสนอแนวคิดหรือแนวทางปฏิบัติแก่หน่วยงานทั้งหน่วยงานนโยบายและหน่วยปฏิบัติ ซึ่งไม่ได้แค่เพียงให้ดำเนินการต่อกลุ่มชาวกัมพูชามุสลิมเท่านั้น หากแต่เป็นแนวคิดในการบริหารจัดการเกี่ยวกับผู้เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งจะเห็นได้ดังนี้

๑. หน่วยนโยบาย

๑.๑ รัฐบาล ผู้เขียนขอเสนอมุมมองเกี่ยวกับจะต้องมองว่าปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองว่าเป็นปัญหาสำคัญและจะเกิดผลกระทบต่อความมั่นคงภายในอย่างมาก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ ปี พ.ศ.๒๕๕๘ ที่ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะเข้าเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในห้วงนั้นก็จะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาคที่เสรีมากขึ้น ดังนั้นเรื่องดังกล่าวควรจะถูกละทิ้งยกให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อปรับแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายให้มีความเหมาะสมในเรื่องข้อกำหนดบทลงโทษต่างๆ

๑.๒ สภาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งมีภารกิจเกี่ยวกับกิจการความมั่นคงของประเทศโดยเป็นที่ปรึกษา เสนอแนะนโยบาย มาตรการ และแนวทางปฏิบัติด้านความมั่นคงของชาติ รวมทั้งอำนวยการ ประสานงานให้เป็นไปตามนโยบาย นั้นควรกำหนดให้ปัญหาคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองบรรจุอยู่ในยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ กำหนดแนวทางที่ชัดเจนให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดความประสานสอดคล้องในการปฏิบัติงานและแบ่งแยกอำนาจหน้าที่กันอย่างชัดเจน เพื่อมิให้เกิดช่องว่างของการแก้ไขปัญหาคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง เหมือนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๑.๓ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ซึ่งมีศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๒ (สปป.๒ กอ.รมน.) เป็นผู้รับผิดชอบเรื่องปัญหาคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง โดยมีการกิจดังนี้

๑.๓.๑ กำหนดนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และควบคุม กำกับดูแล ตลอดจนเสนอแนะการป้องกัน และแก้ไขปัญหาคคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

๑.๓.๒ จัดทำแผนปฏิบัติการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาคคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง โดยผิดกฎหมายภายใต้กรอบนโยบาย และยุทธศาสตร์ของรัฐ ซึ่งประกอบด้วยแรงงานต่างด้าวคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และผู้หนีภัยจากการสู้รบ ด้วยการบูรณาการแผนงาน/โครงการ ทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการ/หน่วยงานต่าง ๆ

๑.๓.๓ พัฒนาระบบสารสนเทศ ทั้งในส่วนของผู้นำพา ผู้ให้แหล่งพักพิง และคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอย่างเป็นระบบ

๑.๓.๔ ดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหาคคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดอย่างเป็นระบบ ทั้งเชิงป้องกันและการแก้ไขปัญหาคคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองให้เหมาะสม และสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ โดยให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนทั้งในการสกัดกั้นและแจ้งข่าว

ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นภารกิจที่มากจนเกินขีดความสามารถที่หน่วยงานระดับผู้ประสานงานจะปฏิบัติได้ ควรมีการปรับภารกิจให้เป็นผู้จัดทำแผนการปฏิบัติ ประสานการปฏิบัติ และกำกับดูแลในเรื่องปัญหาคคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองเท่านั้น ที่นอกเหนือจากนี้ควรมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่มีงบประมาณ ทรัพยากร เป็นผู้ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติ

๑.๔ กระทรวงมหาดไทย ในบทบาทของผู้รักษาพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ ผู้เขียนขอเสนอให้ใช้พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๕๔ ในประเด็นที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งปัญหาและอุปสรรคในการสกัดกั้นผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่สำคัญได้แก่ เจ้าหน้าที่จะบังคับใช้มาตรา ๕๔ ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ คนต่างด้าวผู้ใดเข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการอนุญาตนั้นสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอนแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวคนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรก็ได้ ถ้ามีกรณีต้องสอบสวนเพื่อส่งตัวกลับตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีที่มีคำสั่งให้ส่งตัวคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรแล้วในระหว่างรอการส่งกลับ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอนุญาตให้ไปพักอาศัยอยู่ ณ ที่ใด โดยคนต่างด้าวผู้นั้นต้องมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยต้องมีประกัน หรือมีทั้งประกันและ

หลักประกันก็ได้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะกักตัวคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ ณ สถานที่ใดเป็นเวลานานเท่าใดตามความจำเป็นก็ได้ ค่าใช้จ่ายในการกักตัวนี้ให้คนต่างด้าวผู้นั้นเป็นผู้เสีย บทบัญญัติในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรก่อนวันที่พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช ๒๔๘๐ ใช้บังคับ สรุปได้ว่าจะไม่มีการดำเนินคดีใดๆต่อแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เหตุเพราะประเทศไทยจำกัดด้วยสถานที่กักกัน และงบประมาณในการจัดหาอาหารเลี้ยงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ด้วยเพราะเหตุนี้ แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจึงขาดความเกรงกลัวต่อการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ไทย เมื่อผลักดันออกก็จะกลับเข้ามาอีก

ผู้เขียนขอเสนอแนะการแก้ไขพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยการเพิ่มเติมเกี่ยวกับว่า ห้ามผู้ที่เคยต้องความผิดกรณีการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเดินทางเข้าราชอาณาจักรไทยอีกในห้วงเวลา ๓ - ๕ ปี แล้วแต่ความเหมาะสม โดยก่อนจะทำการผลักดันแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายออกนอกราชอาณาจักรไทยนั้น ให้เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองบันทึกชื่อ-สกุล ลายนิ้วมือ ประวัติ พร้อมถ่ายภาพ หลังจากนั้นจึงดำเนินการผลักดันออกนอกราชอาณาจักรต่อไป อีกประการควรเพิ่มโทษสำหรับผู้นำพาแรงงานต่างด้าวในเรื่องระยะเวลาการจำคุก และเพิ่มวงเงินค่าปรับ อาจจะเป็น ๕ เท่าของเดิม และได้รับโทษโดยไม่มีการรอลงอาญาแต่ประการใด ผู้เขียนเชื่อว่าการกระทำเช่นนี้จะทำให้แก้ปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายได้อย่างมาก

กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีบทบาทในการประสานงานกับศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๒ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในเรื่องการป้องกันสกัดกั้นไม่ให้มีการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย จะต้องเป็นหน่วยงานที่สามารถนำยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงเกี่ยวกับการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายไปสู่การปฏิบัติและการป้องกัน โดยบูรณาการกับหน่วยงานที่เป็นผู้ปฏิบัติ เช่น กองกำลังป้องกันชายแดนที่ทำหน้าที่จัดระเบียบพื้นที่ชายแดน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ในเรื่องการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว ตลอดจนสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ในเรื่องสถิติการผ่านเข้าออกและการผลักดัน และส่งกลับผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ให้เกิดเป็นรูปธรรม ซึ่งในปัจจุบันยังเป็นลักษณะต่างคนต่างทำงาน จึงทำให้ขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและขาดการมองภาพสถานการณ์โดยรวมเป็นภาพเดียวกัน ถ้ามีการบูรณาการที่ดีกว่านี้ โดยกรมการปกครองมีบทบาทในการเป็นเจ้าภาพหลักในเรื่องดังกล่าว กำหนดกรอบในการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนก็จะเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการข้อมูล ตลอดจนประสิทธิภาพในการสกัดกั้นจับกุมผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายได้

๑.๕ กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการต่างประเทศรวมถึงการกำหนดแนวทางการปฏิบัติของคนต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศ ควรกำหนดประเภทของวีซ่าในหนังสือเดินทาง และช่วงเวลาในการอาศัยในประเทศไทยของคนต่างด้าวแต่ละประเภทให้ชัดเจน เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมายปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อประเภทต่างๆอย่างต่อเนื่อง ให้หน่วยงานราชการ และประชาชนได้รับทราบ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้อง ช่วยกันสอดส่องดูแลและตระหนักถึงปัญหาคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง

๑.๖ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งมีบทบาทในการรักษาการตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว และเป็นหน่วยงานหลักในการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวโดยจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ ให้ผู้ประกอบการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งการประชาสัมพันธ์อาจทำได้โดยใช้สื่อโทรทัศน์ วิทยุ ผลิตรายการประชาสัมพันธ์สั้นๆที่น่าสนใจและเป็นที่น่าสนใจของประชาชน ทำการประชาสัมพันธ์เรื่องดังกล่าว เพิ่มโทษผู้ประกอบการเกี่ยวกับการใช้แรงงานผิดกฎหมาย ตลอดจนเข้มงวดในการจัดชุดปฏิบัติการออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจตามพื้นที่ที่มีการค้าแรงงานต่างๆ ให้การใช้แรงงานต่างด้าวเป็นไปอย่างถูกต้อง สามารถควบคุมยอดแรงงานได้ การประสานงานในการปฏิบัติงานอย่างบูรณาการร่วมกับกระทรวงมหาดไทยและส่วนปฏิบัติการอื่นๆ ต้องทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการส่งการส่วนราชการซึ่งจะเป็นหน่วยงานรอง เช่น จัดหางานจังหวัดต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงแรงงาน และสามารถประสานงานกับส่วนราชการอื่นๆ ในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. หน่วยปฏิบัติ

๒.๑ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวในฐานะหน่วยปฏิบัติ โดยเฉพาะสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจภูธร ซึ่งประกอบด้วยตำรวจภูธรแต่ละภาค ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจตระเวนชายแดนภาคใต้ กองบัญชาการตำรวจสันติบาล

๒.๑.๑ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง จะต้องเน้นในเรื่องระเบียบการผ่านเข้าออกอย่างเคร่งครัด มีการบันทึกข้อมูลที่รัดกุมโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น เครื่องตรวจสอบลายนิ้วมือ การบันทึกข้อมูลของหน่วยตรวจคนเข้าเมืองแต่ละพื้นที่จะต้องเชื่อมต่อกัน โดยมีสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเป็นศูนย์กลางของฐานข้อมูล และมีระบบการแจ้งเตือนไปยังหน่วย

ตรวจคนเข้าเมืองอื่นๆ หรือส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้องเมื่อพบเหตุสิ่งผิดปกติ หรือต้องการให้มีการติดตามบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดเป็นพิเศษ

๒.๑.๒ กองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจภูธร และ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจในการปฏิบัติการจับกุม จะต้องเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายในการสกัดกั้นจับกุม เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ต้องมีการวางแผนการปฏิบัติการโดยอ้างอิงข้อมูลจากฐานข้อมูล สถิติต่างๆ ต้องมีช่องทางติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานตรวจคนเข้าเมือง และการป้องกันชายแดน และสามารถปฏิบัติงานร่วมกันอย่างบูรณาการและประสานสอดคล้อง

๒.๑.๓ กองบัญชาการตำรวจสันติบาล ซึ่งเป็นหน่วยงานในการปฏิบัติงานด้านการข่าว จะต้องพัฒนาระบบงานตามวงจรข่าวกรองในเรื่องดังกล่าว มีการบันทึกจัดทำสถิติวิเคราะห์และทำประมาณการณ เพื่อประสานข้อมูลด้านการข่าวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กองกำลังป้องกันชายแดน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เพื่อนำข่าวสาร/ข่าวกรองไปแจ้งแก่หน่วยปฏิบัติให้นำไปสู่การจับกุมอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ กองกำลังป้องกันชายแดน จะเป็นหน่วยที่มีภารกิจในการป้องกันชายแดน และรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร สำหรับการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรนั้น เกิดจากภารกิจการสกัดกั้นการกระทำที่เป็นภัยคุกคามหรือการกระทำผิดกฎหมายทุกชนิด ตั้งแต่แนวชายแดนเพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนต่อพื้นที่ตอนใน ดังนั้นกองกำลังป้องกันชายแดน จะต้องวิเคราะห์พื้นที่ปฏิบัติการ สามารถจัดทำประมาณการณและประมาณสถานการณ์เกี่ยวกับภัยคุกคามได้ถูกต้องแม่นยำ และทำการวางกำลังสกัดกั้นเป็นจุดตรวจ/จุดสกัด ให้สอดคล้องกับภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ โดยมีการบูรณาการและประสานงานด้านการข่าวกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานตรวจคนเข้าเมือง หน่วยงานตำรวจภูธร เพื่อให้เกิดผลทางการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพที่สุด และที่สำคัญที่สุดคือปลูกฝังเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามด่านตรวจบริเวณแนวชายแดน ให้มีจิตสำนึกในการเป็นข้าราชการที่ดีมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตัว ตระหนักถึงผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของชาติเป็นหลัก

๒.๓ หน่วยข่าวกรองทางทหาร ต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานด้านการข่าวอื่นๆ เช่น ตำรวจสันติบาล รวมทั้งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองทำการทดลองสุ่มจับเจ้าหน้าที่และบางครั้งอาจต้องติดตามกลุ่มชนดังกล่าวจนถึงด่านตรวจคนเข้าเมืองสุโขทัย-โก-ลก อาจจะประมาณเดือนละ ๑-๒ ครั้ง เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างแน่นอนว่า ชาวกัมพูชามุสลิมไม่มีความ

เกี่ยวข้องกับขบวนการก่อการร้ายในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้หรือพฤติกรรมก่ออาชญากรรมอื่นๆ และอาจมีการเฝ้าติดตามชนกลุ่มนี้ในห้วงที่เดินทางเข้าสู่ประเทศไทยเพื่อกลับไปยังกัมพูชาว่า ส่วนใหญ่จะลักลอบอยู่บริเวณใดของประเทศไทย และดำเนินการส่งข้อมูลดังกล่าวมายังศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๒ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเพื่อประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าปฏิบัติการจับกุมต่อไป

และอีกประการสำคัญหนึ่งคือ ทั้งรัฐบาลไทยและรัฐบาลกัมพูชาจะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังในเรื่องการแก้ไขปัญหา ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยในส่วนของรัฐบาลกัมพูชาจะต้องรณรงค์ให้ประชาชนชาวกัมพูชาที่เดินทางเข้าสู่ประเทศไทย ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดๆ ก็ตามให้กระทำอย่างถูกต้อง และต้องชี้แจงโทษของการเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายให้ประชาชนชาวกัมพูชารับทราบ ส่วนช่องทางในการประสานงานกับรัฐบาลกัมพูชาให้ทราบ อาจทำได้เมื่อมีการประชุมระหว่างประเทศในระดับต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย-กัมพูชา (RBC) หรือ การประชุมของทั้ง ๒ ประเทศที่มีระดับสูงกว่า RBC ในส่วนของไทยนอกจากที่ผู้เขียนเสนอแนวทางต่อหน่วยงานทั้งด้านนโยบายและการปฏิบัติในข้างต้นแล้ว รัฐบาลไทยจะต้องมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ผู้ประกอบการใช้แรงงานไทยให้มากที่สุด หากจำเป็นต้องใช้แรงงานต่างชาติก็ต้องใช้แรงงานต่างชาติที่จดทะเบียนถูกต้อง และให้มีจิตสำนึกถึงผลเสียของการใช้แรงงานผิดกฎหมาย ทั้งในด้านของโทษทัณฑ์ที่ผู้ประกอบการพึงจะได้รับ และผลเสียซึ่งอาจจะกระทบกับองค์กรของผู้ประกอบการเอง และอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในของประเทศต่อไป

ถึงแม้จากการวิจัยได้สรุปว่า การอพยพย้ายถิ่นฐานของชาวกัมพูชามุสลิม ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในของประเทศไทยค่อนข้างน้อย แต่อย่างไรก็ดี ปัญหาความมั่นคงภายในที่ร้ายแรงก็มีความเป็นไปได้ที่จะเริ่มต้นจากการกระทำผิดในคดีการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ดังนั้น แม้จะทราบว่าพฤติกรรมการอพยพย้ายถิ่นฐานของชาวกัมพูชามุสลิมไม่ใช่ปัญหาใหญ่ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในของประเทศไทย แต่ผู้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงภายในของประเทศไทยก็ไม่ควรมองข้าม ควรจะมีการแก้ไขที่ต้นเหตุของปัญหา โดยการป้องกันไม่ให้เกิดกรณีการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย หรือการลักลอบเข้ามาค้าแรงงานของประชาชนจากประเทศเพื่อนบ้าน ไม่เพียงแต่ชาวกัมพูชามุสลิม หากแต่ควรเฟ้นเลือกทุกชนชาติประเทศเพื่อนบ้านที่นิยมมาค้าแรงงานในประเทศไทยให้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง และรัฐบาลต้องมีมาตรการควบคุมที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ เพื่อผลสัมฤทธิ์ในเรื่องความมั่นคงภายในของประเทศไทยต่อไป